

XXIX. županijsko Natjecanje iz hrvatskoga jezika

20. ožujka 2024.

osmi (VIII.) razred

zaporka

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova:

90

Upute natjecateljima koji ispit pišu na papiru

1. Ispit se piše 90 minuta.
2. Prije rješavanja ispita treba čitljivo i pravopisno točno ispuniti listić sa zaporkom.
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na manju i na veću omotnicu te na prvu stranicu ispita.
4. Ispitne zadatke treba pažljivo pročitati.
5. Treba pažljivo slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati isključivo kemijskom olovkom crne ili plave boje na za to predviđena mjesta. Tinta se ne smije moći obrisati.
7. Ako natjecatelj želi izmijeniti odgovor, treba ga precrtati, dopisati istom kemijskom olovkom novi odgovor te podizanjem ruke pozvati dva člana Povjerenstva koja nadziru pisanje. Oba člana trebaju odmah pred natjecateljem parafirati izmjenu odgovora. **Svaki natjecatelj smije u cijelome ispitu imati najviše tri izmjene.**
8. Odgovori ne smiju biti pisani velikim tiskanim slovima.
9. Odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
10. Nakon završetka pisanja ispit, radni papir i manju omotnicu treba staviti u veću omotnicu, koju treba predati članu Povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u ispit i pravo na pismenu žalbu.

Želimo Ti uspjeh na Natjecanju!

Županijsko povjerenstvo:

1. _____
(predsjednik Županijskoga povjerenstva)

2. _____
(član Županijskoga povjerenstva)

3. _____
(član Županijskoga povjerenstva)

„Jezik je najveći dar koji čovjek ima, on potvrđuje ljudski identitet, a u njem je sadržana prošlost i budućnost.”

akademik Stjepan Babić, jezikoslovac

1. Napiši puno ime prve hrvatske gramatike, ime autora, godinu izdanja te jezik na kojemu je pisana.

ime gramatike: _____

ime autora: _____

godina: _____

jezik: _____

4	
---	--

2. Upiši riječ koja nedostaje u naslovu, a odnosi se na naziv hrvatskoga jezika u povijesti.

Ivan Belostenec: *Gazofilacij ili riznica latinsko-_____ riječi*, 1740.

Jakov Mikalja: *Blago jezika _____*, 1649./1651.

Matica hrvatska i Matica srpska: *Pravopis _____*

književnog jezika s pravopisnim rječnikom, 1960.

3	
---	--

7	
---	--

3. Kratko odgovori na postavljena pitanja.

a) Tko je autor političkoga programa hrvatskoga narodnog preporoda i utemeljitelj Matice hrvatske?

_____

(ime i prezime autora)

b) Tko je objavio prvu ilirsku gramatiku *Osnova slovnice slavjanske narječja ilirskoga* u Danici 1836. godine?

_____

(ime i prezime autora)

2	
---	--

4. Kratko odgovori na postavljena pitanja.

a) Koje su godine jezikoslovci i književnici iz Hrvatske, Srbije, Bosne i Hercegovine te Crne Gore sastavili Novosadski dogovor?

_____

(godina)

b) Koje su godine hrvatski jezikoslovci objavili *Deklaraciju o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika*?

_____

(godina)

2	
---	--

4	
---	--

5. Zaokruži slovo ispred rečenice bez pravopisne pogreške.

- a) Gdje ima smjeha, bude i plača.
- b) Smješak ništa ne košta, a mnogo znači.
- c) Osmjehni se svakomu jutru.
- d) Smješeći se, osvajate ljude.

1	
---	--

6. Prepiši označene riječi na crtu ispod pazeći na pisanje č/ć.

Autor istice važnost umijeca opisivanja i u skracenoj inacici opisuje pješcani raj.

_____

5	
---	--

7. Zaokruži slovo ispred niza u kojemu su sve riječi točno napisane

- a) džem, džez, đavao, đon
- b) džepar, patlidžan, đep, đak
- c) džamija, džemper, đeparac, đudo
- d) džokej, džungla, đaćki, buđet

1	
---	--

7	
---	--

8. Zaokruži slovo uz pravilno napisano mjesto i nadnevak.

- a) U Šibeniku 02. ožujka 2024.
- b) U Šibeniku, 2. ožujka 2024.
- c) Šibenik, 2. ožujka 2024.
- d) Šibenik 2. ožujka 2024.

1	
---	--

9. Napiši imena i nazive poštujući pravopisna pravila o pisanju velikoga početnog slova i pritom pazi da budu u odgovarajućemu obliku.

Osim u prostoru na _____ na _____

(TRG SV. KATARINE)

(GORNJI

_____ bila je smještena i u

GRAD)

(MATICA ILIRSKA)

_____. Završetkom izgradnje _____

(NARODNI DOM)

(NEORENESANSNO)

zdanja na _____ sjedište i adresa nisu joj

(STROSSMAYEROV TRG)

se mijenjali.

6	
---	--

7	
---	--

10. Zaokruži slovo ispred rečenice u kojoj je oblik pokrate točno napisan.

- a) ACI-evi djelatnici imali su pune ruke posla.
- b) Suradivao je kao dopisnik s BBC-em.
- c) Na FOI-ju se upotrebljavaju najsuvremenija računala.
- d) Izradio je novu aplikaciju na PC – ju.

1	
---	--

11. Prepiši rečenice poštujući pravila o pisanju pravopisnih znakova.

- a) Marko Marulić 1450 1524 rođen je u Splitu

- b) Stvarao je na prijelazu 15 16 stoljeća

2	
---	--

12. Obrazloži uporabu zareza u zadanim rečenicama.

rečenica	obrazloženje
Kad smo našli rječnik, bili smo zadovoljni.	
A. G. Matoš, hrvatski pjesnik, umro je 1914. godine.	
Voljeli bismo, kad bude moguće, posjetiti Institut za hrvatski jezik u Zagrebu.	

3	
---	--

6	
---	--

13. Odredi vrstu izdvojenim riječima iz teksta.

Odjednom mu sine što bi se moglo dogoditi mimo njihova dogovora. Čak bi se o tome moglo raspravljati na sastanku uživo!

sine _____

mimo _____

čak _____

uživo _____

4	
---	--

14. Napiši zadani oblik imena grada u Hrvatskoj te ime stanovnika toga grada i pridjev izveden od imena grada.

Gradska knjižnica Ivanić-Grad organizira radionicu kreativnoga pisanja za djecu.

imenica (genitiv jednine) _____

ime stanovnika _____

posvojni pridjev _____

3	
---	--

15. Dopuni rečenice pravilnim oblikom imenice i imena navedene u zagradi.

a) Spisateljica je svoju _____ (kći) upisala na tečaj stranoga jezika.

b) Učiteljica potiče učenike na čitanje romana o _____
(*Harry Potter*).

c) Županijsko natjecanje iz hrvatskoga jezika održat će se u Ulici _____
_____ (*Mario Horvat*).

3	
---	--

10	
----	--

16. Napiši nominativ podcrtane zamjenice iz rečenice na praznu crtu pored rečenice.

a) Čemu služe jezični priručnici? _____

b) Ako s kimgod porazgovaraš, bit će ti lakše. _____

2	
---	--

17. Preoblikuj nepravni govor u upravni tako da surečenica objašnjenja bude umetnuta.

Kritičar je rekao da sam lijepim riječima prikrrio svoje namjere.

_____

1	
---	--

18. Odredi vrstu istaknutim riječima. Odgovor napiši na predviđenu crtu.

Neka djevojka joj je rekla **neka** uči jezik.

_____

2	
---	--

19. Zaokruži slovo ispred rečenice u kojoj je upotrijebljen dijelni genitiv.

- a) Više nema torte od čokolade, nažalost!
- b) Dan nikad ne završavam bez tanjura juhe.
- c) Svakoga dana treba udahnuti zraka.
- d) Dolazi iz obitelji poznatih jezikoslovaca.

1	
---	--

6	
---	--

20. Napiši glagolsku imenicu od podcrtanih glagola.

Uspijemo li raščlaniti rečenicu, dospjet ćemo poslati odgovor.

raščlaniti _____

dospjeti _____

2	
---	--

21. Ispiši primjer za zadani glagolski oblik.

Pozvali su stručnjaka za jezik koji će održati predavanje o utjecaju engleskoga jezika na hrvatski jezik. Bili su se sjetili prošlogodišnjega predavanja na kojemu naučiše mnogo novoga. „Ne bih svašta naučio da nije učiteljice, zovite ih svake godine!” naglašavaše Bartol.

imperativ _____ futur I. _____

aorist _____ prezent _____

pluskvamperfekt _____ imperfekt _____

6	
---	--

22. Napiši infinitiv vidskoga parnjaka podcrtanoga glagola.

Budemo li razumjeli značenje riječi, lakše ćemo riješiti zadatke.

_____

2	
---	--

23. Preoblikuj komparativ pridjeva u pozitiv. Pazi na rod pridjeva.

a) Miliji mi je ovaj roman. _____

b) Sažetak je bio korisniji. _____

2	
---	--

12	
----	--

24. Ispiši priložne oznake.

Šibenska molitva ili *Pohvala Gospi* godinama je smatrana najstarijim hrvatskim latiničnim spomenikom. Izvornik se brižljivo čuva u šibenskom Samostanu sv. Frane. Zbog starosti i osjetljivosti spomenik nije izložen za širu javnost.

priložna oznaka vremena: _____

priložna oznaka načina: _____

priložna oznaka uzroka: _____

3	
---	--

25. Ispiši atribute iz rečenice prema vrsti.

Imali su priliku čuti govor kraja iz kojega potječu njihovi predci.

pridjevni atribut: _____

imenički atribut: _____

atributna surečenica: _____

3	
---	--

26. Ispiši dva apozicijska skupa.

Hrvatski glagoljaški pisar Blaž Baromić osnivač je tiskare u Senju. Ondje je tiskao dvije inkunabule, od kojih je jedna *Spovid općena*, prva tiskana knjiga na čakavštini. U glagoljičnoj tiskari u Senju do 1508., kad ona prestaje s radom, otisnuto je sedam naslova.

2	
---	--

8	
---	--

27. Napiši rečenicu tako da glagolskim prilogom zamijeniš zavisnu surečenicu. Redosljed surečenica neka bude u inverziji.

Riješili smo zadatke iz gramatike jer smo slijedili upute učitelja.

1	
---	--

28. Preoblikuj zadanu rečenicu u upitnu niječnu rečenicu uz pomoć čestice *li*.

Istražili smo značenje nepoznatih riječi.

1	
---	--

29. Odredi vrstu zavisnosložene rečenice.

a) Zahtijevalo se od nas da govorimo glasnije i jasnije.

vrsta zavisnosložene rečenice: _____

b) Napisao sam kako mi je rekla.

vrsta zavisnosložene rečenice: _____

c) Odlazim na mjesto gdje nema nikoga.

vrsta zavisnosložene rečenice: _____

d) Knjiga je kakvu smo i očekivali.

vrsta zavisnosložene rečenice: _____

4	
---	--

6	
---	--

30. Preoblikuj zavisnosloženu rečenicu u jednostavnu proširenu.

Slažemo se s odlukom da se ne koriste mobiteli.

_____

1	
---	--

31. Preoblikuj u odgovarajuću zavisnu rečenicu.

Slušali smo predavanje stručnjaka.

atributna: _____

1	
---	--

32. Označi naglasak iznad dviju imenica s kratkosilaznim naglaskom.

Jezik je više za um, nego svjetlost za oko.

William Gibson

2	
---	--

33. Ispiši riječ u kojoj je provedena zadana glasovna promjena.

„Danas su poremećaji govora sve učestalija pojava među djecom predškolske dobi, koja može dovesti do ozbiljnijih problema”, naglasili su u Poliklinici SUVAG.

nepostojani a: _____ sibilizacija: _____

2	
---	--

6	
---	--

34. Zaokruži slovo ispred riječi koja ima isto značenje kao podcrtana riječ u stihovima hrvatske himne.

Sinje more, svijetu reci,
Da svoj narod Hrvat ljubi!

- a) modroplavo
- b) modrozeleno
- c) sivoplavo
- d) sivobijelo

1	
---	--

35. Ispiši primjer riječi za zadani pojam.

Trčeci hodnikom, mahao je časopisom *Jezik*. Pročitao ga je od korica do korica jer se „jubav prema domovini pokazuje i znanjem jezika, ne samo pjevanjem himne”, često je naglašavao. Odložio ga je u knjižnici pored printera s jednostavnom porukom knjižničarki – na papirić je nacrtao osjećajnik.

usvojenica: _____

tuđica: _____

dijalektizam: _____

novotvorenicica: _____

4	
---	--

5	
---	--

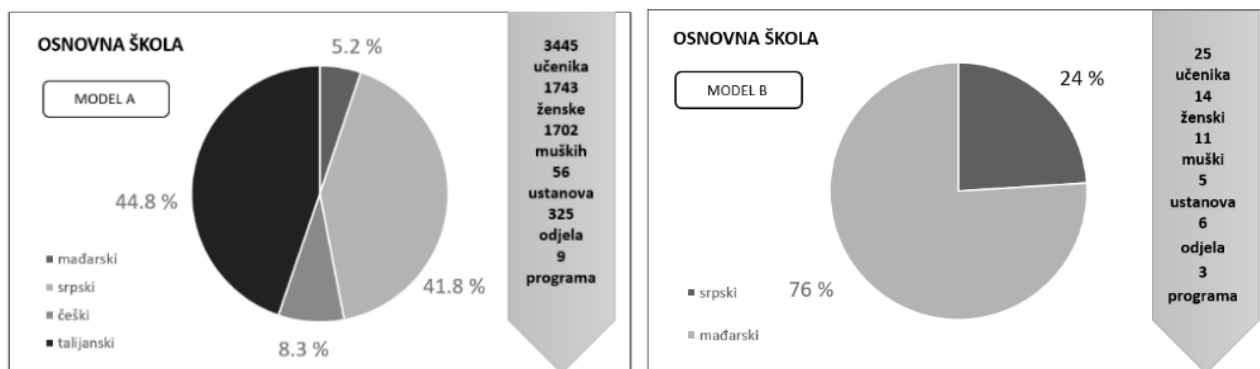
Pročitaj tekst *Njegovanje jezika nacionalnih manjina u hrvatskome školstvu* te riješi zadatke od 36. do 40.

Njegovanje jezika nacionalnih manjina u hrvatskome školstvu

Projekt RENA Instituta za hrvatski jezik i Instituta za migracije i narodnosti pokrenut je radi predstavljanja nacionalnomanjinskih jezika u Hrvatskoj pružanjem informacija o prošlosti i jezičnoj rasprostranjenosti nacionalnih manjina. Na mrežnim stranicama projekta *rena.jezik.hr* mogu se naći različiti podatci o jezičnim značajkama određene manjine, povijesni kontekst njezina doseljavanja, podatci o rasprostranjenosti danas te demografski podatci. Osim konkretnih podataka povezanih s različitim jezicima (poljski, ruski, rusinski, rumunjski, romski...) projekt je usmjeren i na zastupljenost njegovanja jezika nacionalnih manjina u hrvatskome školstvu.

U sklopu projekta predstavljeni su podatci o zastupljenosti manjinskih jezika u obrazovnom sustavu različitih područja. U složenoj jezičnoj slici grada Rijeke u uporabi su hrvatski standardni jezik, urbani govor, obiteljski i zavičajni govor, doseljenički govori, hibridni obiteljski govori, nestandardizirani jezik određene društvene skupine te jezici nacionalnih manjina, što grad u kojemu su se nekad koristili dvama pučkim jezicima, čakavskim i fijumanskim¹, čini jezičnim Babilonom.

U Hrvatskoj danas žive 22 nacionalne manjine. Pravo na odgoj i obrazovanje na svojem jeziku i pismu pripadnici nacionalnih manjina ostvaruju u skladu s *Ustavom Republike Hrvatske*, *Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina* te *Zakonom o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina*. Ovo Ustavom zajamčeno pravo ostvaruju na svim stupnjevima obrazovanja, od predškolskoga do visokoškolskoga, prema trima osnovnim modelima i posebnim oblicima školovanja: MODEL A – nastava na jeziku i pismu nacionalnih manjina; MODEL B – dvojezična nastava (programi koji se realiziraju na hrvatskome jeziku i materinskome jeziku nacionalne manjine u ravnomjernoj zastupljenosti); MODEL C – njegovanje jezika i kulture. Svi modeli i oblici školovanja u redovitome su odgojno-obrazovnom sustavu Republike Hrvatske.

(prema: <https://mzo.gov.hr/istaknute-teme/odgoj-i-obrazovanje/obrazovanje-nacionalnih-manjina/571>, <https://app.powerbi.com/view?r=evJrljoiZWE3YTE4OWQtOWJmNC00OTJmLWE2MiktYTQ5MmWJINDNIzDQ0liwidCl6iJiMTFiYmNiLWI3NiEtNDVrYi1hOWY1LTRhYzc3ZTk0ZTFkNCIsImMiOj9>, <https://www.novilist.hr/ostalo/kultura/ostalo-kultura/u-rijeci-predstavljen-projekt-rena-jezicni-mozaik-manjina/>)

¹ FIJUMANSKI – koji se odnosi na Fijumu (Rijeku) i Fijumane (Riječane)

36. Što omogućuje ustavno pravo nacionalnim manjinama u Republici Hrvatskoj?

1	
---	--

37. Koji je prvi jezik pripadnicima nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj?

- a) hrvatski jezik
- b) materinski jezik
- c) službeni jezik
- d) strani jezik

1	
---	--

38. Na crte napiši tražene podatke služeći se infografikom.

broj mogućih modela za školovanje pripadnika nacionalnih manjina u osnovnim školama:

---

model školovanja koji uključuje više pripadnika nacionalnih manjina:

2	
---	--

39. Koji je cilj projekta RENA?

- a) povezati sve nacionalne manjine na području Republike Hrvatske
- b) obavijestiti javnost o ulozi nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj
- c) upoznati javnost s jezičnom raznolikošću manjina u Republici Hrvatskoj
- d) osigurati sva prava pripadnicima nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj

1	
---	--

5	
---	--

40. Što čini jezičnu sliku grada Rijeke složenom? Navedi činjenice iz teksta koje upućuju na posebnost toga govornog područja.

1	
---	--

1	
---	--